

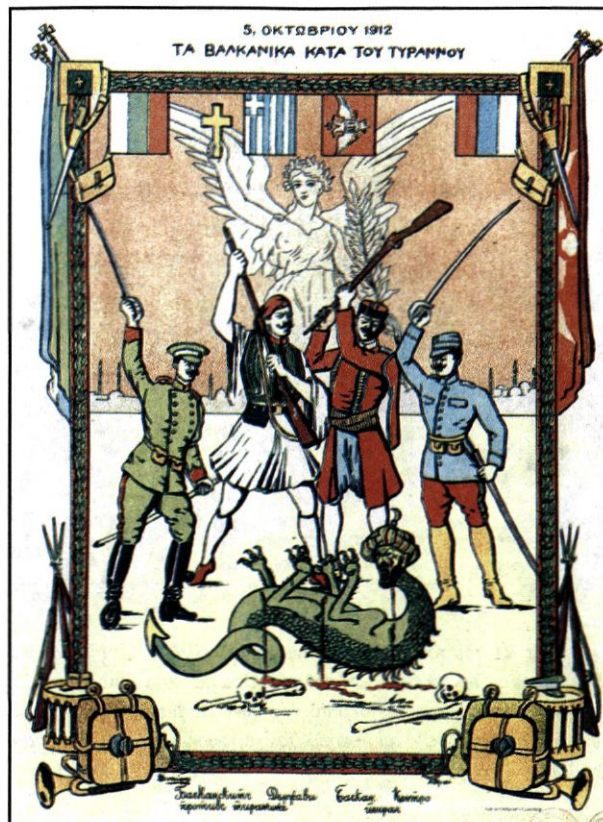
5. ΟΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ (1912-1913)

Γράμμα από το μέτωπο

«Αρμενοχώριον, την 16ην
Νοεμβρίου 1912
Αγαπητοί μου Μητέρα και
Αδελφοί

[...] Φαίνεται ότι γίνονται
διαπραγματεύσεις ανακω-
χής ή ειρήνης, αλλ' ημείς
δεν γνωρίζομεν τίποτε, διότι
δεν λαμβάνομεν εφημερί-
δας [...].

Ημείς εσυνθησάμεν πλέον
να βαδίζομεν και μαχόμεθα,
προσπαθούμεν δε όσο το
δυνατόν να προφυλασσό-
μεθα από το ψύχος, όπερ
ήρξατο πολύ δριμύ με χιό-
νια. Μη Σας ανησυχεί τούτο,
διότι έχω ρούχα πλέον ή
επαρκή, όχι μόνον όσα επή-
ρα από Αθήνας, αλλά και
από εδώ και αλλού. Φορώ 2
φανέλλες, 2 κας κορσέ
χονδρά, 2 εσώβρακα, 2 ζεύ-
γη κάλτσες, όλα μάλλινα,
και έχω τρεις μανδύας.
Όταν επισταθμεύομεν σε
χωρία, έχομεν και φωτιά
πολλή. Η τροφή είναι ολίγον
ακανόνιστος, μέχρι δε προ
ολίγου εστερρούμεθα και
οιονπνεύματος, προ ημερών
όμως ήρχισεν να δίδει ή επι-
μελητεία κονιάκ, ρούμι, φα-
νέλλες και έτσι μπαλωνό-
μεθα. Οι πυρετοί, Δόξα τω
Θεώ, εξαλειφθήσαν, ήρχισεν
όμως κατ' ανησυχητικόν βαθ-
μόν η ψείρα, διότι δεν δυνά-
μεθα ν' αλλάζωμεν συχνά,
διότι δεν μπορούμε να πλύ-
νωμεν τα λερωμένα ρούχα.
Και πάλιν Σας επαναλαμ-
βάνω να μη στενοχωρήσθε,
διότι, εάν το κακό περιο-
ρισθεί έως εδώ, θα περά-
σει. Μανθάνομεν ότι εις
Αθήνας επικρατεί ακρίβεια.
Φαντάζομαι την οικονομικήν
στενοχωρίαν της Οικογε-
νείας μας. Ελπίζω ότι θα
έχω, όταν επιστρέψω, μι-
κράς τινάς οικονομίας, ίνα
ανακουφισθώμεν [...]. Το μό-
νον όπου εχάλασαν τελείως
τα παπούτσια μου και φορώ
τα αδιάβροχα, τα οποία και

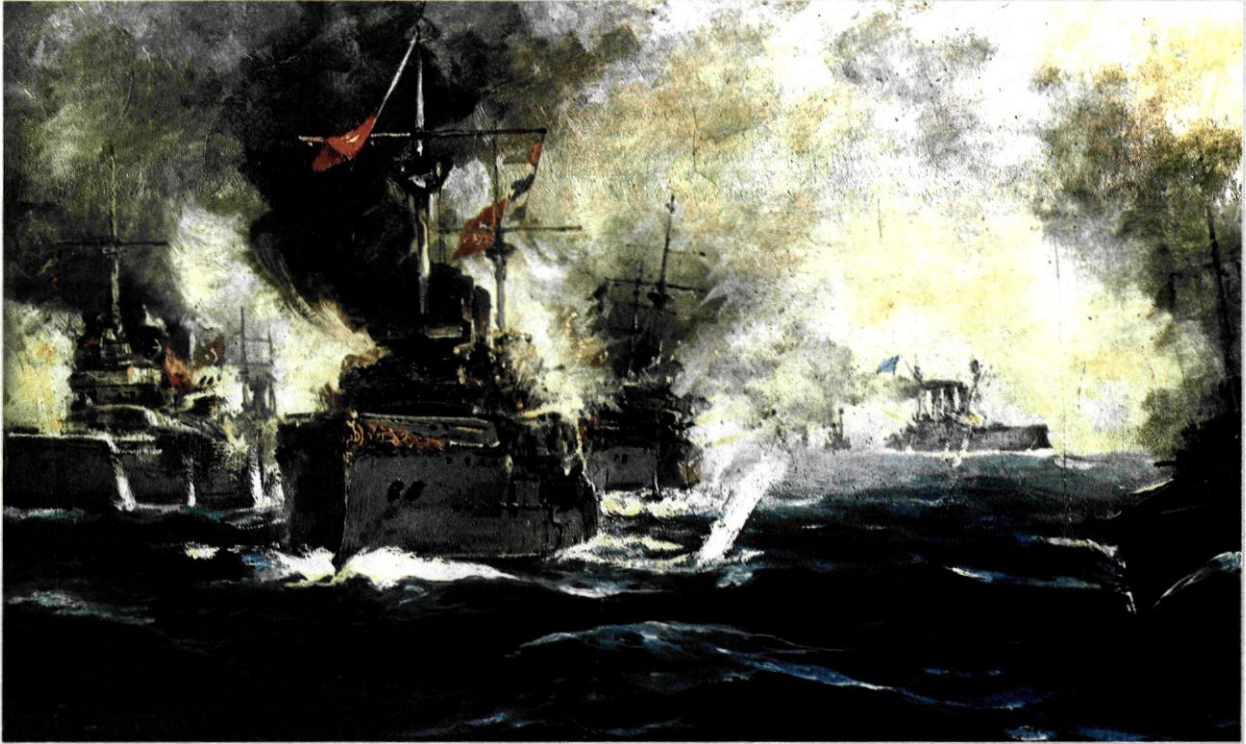
Λαϊκή λιθογραφία της εποχής. Τα έθνη της Βαλκανικής, Βούλγαροι, Έλληνες, Σέρβοι και Μαυροβούνιοι, ενώθηκαν κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο, σημειώνοντας σημαντικές νίκες. Συλλογή Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος.

ρα από αξίωσή του, την οποία δεν αποδέχτηκε η Πύλη, να εξασφαλίσει ευνοϊκή συνοριακή ρύθμιση. Ακολούθησε λίγες ημέρες αργότερα η Βουλγαρία, σε απάντηση στην επιστράτευση και τη συγκέντρωση στρατευμάτων της Τουρκίας στη Θράκη. Στις 30 Σεπτεμβρίου/13 Οκτωβρίου οι πρέσβεις της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Σερβίας αξίωσαν επισήμως από την οθωμανική κυβέρνηση να προβεί σε μεταρρυθμίσεις στις κτήσεις της αυτοκρατορίας στην Ευρώπη, αξίωση που συνιστούσε ουσιαστικά τελεσίγραφο*, το οποίο η Πύλη δεν ήταν δυνατόν να αποδεχτεί.

Οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης εξεπλάγησαν τόσο από τη σύμπραξη των τεσσάρων χωρών κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας όσο και από τις συναπτές νίκες που κέρδισαν οι σύμμαχοι σε βραχύ χρονικό διάστημα. Η περιφρόνηση με την οποία εκ παραδόσεως αντιμετώπιζε η Πύλη τις τέσσερις χώρες και η αδυναμία των μεγάλων δυνάμεων να επέμβουν από κοινού εγκαίρως έδωσαν τη δυνατότητα στους συμμάχους να καταγάγουν αποφασιστικές νίκες και να απελευθερώσουν το μεγαλύτερο τμήμα της Ευρωπαϊκής Τουρκίας, ώστε να ανατραπεί άρδην η έως τότε κατάσταση και να μην μπορεί πλέον να γίνει λόγος για την αποκατάσταση του προ του πολέμου εδαφικού καθεστώτος. Στις **17/30 Μαΐου 1913 υπογράφηκε στο Λονδίνο η Συνθήκη Ειρήνης**, η οποία προέβλεπε την εκχώρηση όλων των κτήσεων

Ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος. Τον Οκτώβριο του 1912 η Ελλάδα, η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Βουλγαρία, συνασπισμένες με διμερείς μεταξύ τους συμμαχίες, προκάλεσαν πόλεμο εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, με σκοπό να απελευθερώσουν τα εναπομείναντα ευρωπαϊκά εδάφη της αυτοκρατορίας που διεκδικούσαν. Ήταν ο πρώτος από δύο διαδοχικούς πολέμους, τους Βαλκανικούς Πολέμους, που τερματίστηκαν το θέρος του 1913 με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου, η οποία ουσιαστικά έθεσε τέλος στην τουρκική κυριαρχία στην Ευρώπη και άλλαξε ριζικά τον πολιτικό χάρτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Τον πόλεμο προκάλεσε το Μαυροβούνιο στις 25 Σεπτεμβρίου/8 Οκτωβρίου 1912, ύστε-

Β. Χατζή (1865-1915), «Η Ναυμαχία της Έλλης», Εθνική Πινακοθήκη, Συλλογή Κουτλίδη, Αθήνα. Στις 3 Δεκεμβρίου 1912 ο ελληνικός στόλος, με επικεφαλής τον υποναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη, κατανίκησε τον τουρκικό σε ναυμαχία κοντά στον Ελλήσποντο, εξασφαλίζοντας την ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο.

του σουλτάνου στα δυτικά της γραμμής Αίνου-Μηδείας, εκτός της Αλβανίας, στους συμμάχους ηγεμόνες της Ελλάδας, της Βουλγαρίας, της Σερβίας και του Μαυροβουνίου. Με την ίδια Συνθήκη του Λονδίνου ο σουλτάνος παραιτήθηκε από τα δικαιώματά του στην Κρήτη, ενώ οι έξι μεγάλες δυνάμεις αναλάμβαναν να ορίσουν τα σύνορα της Αλβανίας και να καθορίσουν το μέλλον των νήσων του Αιγαίου. Η Συνθήκη σιωπούσε ως προς την κατανομή των εδαφών που είχαν κατακτήσει οι σύμμαχοι, αλλά και ως προς την τύχη των Δωδεκανήσων, τα οποία είχαν κατακτήσει οι Ιταλοί κατά τη διάρκεια του δικού τους νικηφόρου πολέμου εναντίον των Τούρκων (1911-1912) και τα οποία δήλωναν τότε ότι θα τα κατείχαν προσωρινώς.

Διαφωνίες μεταξύ των συμμάχων. Η σιωπή της Συνθήκης του Λονδίνου ως προς τα ζητήματα αυτά υποδήλωνε τις σοβαρές διαφωνίες, που είχαν ήδη διαφανεί, τόσο στους κόλπους των συμμάχων όσο και μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Η Σερβία και η Βουλγαρία, οι οποίες με τη συνθήκη συμμαχίας που είχαν υπογράψει στις 28 Φεβρουαρίου/13 Μαρτίου 1912 είχαν αφήσει έξω από κάθε διακανονισμό την Ελλάδα, βρέθηκαν μετά την έναρξη των εχθροπραξιών μπροστά σε οδυνηρή έκπληξη. Τόσο οι Σέρβοι όσο και οι Βούλγαροι, οι οποίοι δεν έκρυβαν την περιφρόνησή τους για τον ελληνικό στρατό και τις δυνατότητές του, ανέμεναν να περιοριστεί η ελληνική προσπάθεια στην Ήπειρο. Η ταχεία προέλαση του ελληνικού στρατού στη Μακεδονία εξέπληξε τόσο τους μεν όσο και τους δε, ενώ η Βουλγαρία ανησύχησε ιδιαίτερως για την τύχη της **Θεσσαλονίκης**. Ο αρχιστράτηγος και διάδοχος του ελληνικού θρόνου Κωνσταντίνος προήλασε ταχύτατα, ύστερα από προτροπή του Βενιζέλου, κατά της Θεσσαλονίκης, όπου έφτασε με ισχυρές

αυτά θα χαλάσουν και δεν γνωρίζω αν θα υπάγωμεν εις πόλιν τινά ίνα αγοράσω άλλα. Ήδη προσφέρατε εις όλους τους συγγενείς και φίλους τους ασπασμούς μου και ειπέ εις όλους να μου γράφουν, ίνα παρηγορούμαι.

Σας γλυκοφιλώ πολύ,
Δ. Κ. Δάρας».

(Σημείωση: Ο Δημήτριος Δάρας πολέμησε στην πρώτη γραμμή ως εφέδρος ανθυπολοχαγός στον 3ο λόχο του 8ου εφέδρου τάγματος ευζώνων της VI Μεραρχίας. Σπούδασε νομικά και διατέλεσε επικεφαλής της στρατιωτικής δικαιοσύνης κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία.)

Ημερολόγια και Γράμματα από το Μέτωπο, Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913, εισαγωγή - επιμέλεια Λύντια Τρίχα, ΕΛΙΑ, Αθήνα 1993², σ. 229-230.

Λαϊκή λιθογραφία που απεικονίζει την παράδοση της Θεσσαλονίκης στον διάδοχο Κωνσταντίνο, επικεφαλής του ελληνικού στρατού, από τον Τούρκο Ταχσίν πασά (27 Οκτωβρίου 1912). Η ταχεία ελληνική προέλαση προς τη Θεσσαλονίκη απέτρεψε την είσοδο των Βουλγάρων στην πόλη. Συλλογή Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κωνσταντίνος στο ελληνικό στρατιωτικό στο Χατζή-Μπειλί, μετά τη σύναψη ανακωχής με τη Βουλγαρία και πριν από τη μετάβαση του Έλληνα πρωθυπουργού στο Βουκουρέστι. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

δυνάμεις, και αξίωσε από τον Τούρκο διοικητή Χασάν Ταχσίν πασά την παράδοση της πόλης την 27η Οκτωβρίου (π.η.). Πράγματι ο Τούρκος διοικητής παρέδωσε την πόλη στους Έλληνες πολιορκητές, όταν δε έφτασαν εν σπουδή ισχυρές βουλγαρικές στρατιωτικές δυνάμεις και ζήτησαν να παραδοθεί και στους Βουλγάρους η πόλη, ο Χασάν Ταχσίν πασάς απάντησε πως η Θεσσαλονίκη είχε ήδη αλλάξει κυρίαρχο. Στις 22 Φεβρουαρίου/7 Μαρτίου 1913 οι Τούρκοι, ύστερα από νέες ήττες, παρέδωσαν τα Ιωάννινα στους Έλληνες και την Αδριανούπολη στους Βουλγάρους, ενώ τον Απρίλιο παρέδωσαν τη Σκόδρα στους Σέρβους.

Η Βουλγαρία ωστόσο αρνιόταν κάθε συζήτηση για μείωση της έκτασης των εδαφών που έκρινε πως της ανήκαν, σύμφωνα με τη συνθήκη της 28ης Φεβρουαρίου/13ης Μαρτίου 1912 που είχε υπογράψει με τη Σερβία, και προέβιαινε σε προκλήσεις σε βάρος των Ελλήνων και των Σέρβων. Οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Σερβίας πραγματοποίησαν για τον λόγο αυτόν ανεπίσημες

Η Συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου/ 10 Αυγούστου 1913) καθόρισε τα σύνορα της Βουλγαρίας με την Ελλάδα, τη Σερβία και τη Ρουμανία. Η Ελλάδα διπλασίασε σχεδόν τα εδάφη και τον πληθυσμό της.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ

Α' ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (Οκτώβριος 1912 - Μάιος 1913)

Μέτωπο Μακεδονίας

- Μάχη Ελασσόνας (6-7 Οκτωβρίου 1912).
- Μάχη Σαρανταπόρου (9-10 Οκτωβρίου). Πρώτη σημαντική νίκη, άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωση της Δυτικής Μακεδονίας.
- Απελευθέρωση Κοζάνης (11 Οκτωβρίου).
- Διάβαση ποταμού Αλιάκμονα (13 Οκτωβρίου).
- Απελευθέρωση Κατερίνης και Βέροιας (16 Οκτωβρίου).
- Μάχη Γιαννιτσών (19-20 Οκτωβρίου). Άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωση της Κεντρικής Μακεδονίας και της Θεσσαλονίκης.
- Είσοδος ελληνικού στρατού (1η Μεραρχία) στη Θεσσαλονίκη (27 Οκτωβρίου 1912).
- Απελευθέρωση Φλώρινας (7 Νοεμβρίου).
- Απελευθέρωση Καστοριάς (10 Νοεμβρίου).
- Απελευθέρωση Κορυτσάς (7 Δεκεμβρίου).

Μέτωπο Ηπείρου

- Κατάληψη υψωμάτων Γριμπόβου (6 Οκτωβρίου 1912).
 - Απελευθέρωση Φιλιπιάδας (12 Οκτωβρίου).
 - Απελευθέρωση Πρέβεζας (21 Οκτωβρίου).
 - Μάχη στα Πέντε Πηγάδια (24-30 Οκτωβρίου).
 - Απελευθέρωση Χιμάρας από Σπύρο Σπυρομήλιο (5 Νοεμβρίου).
 - Απελευθέρωση Σκάλας Παραμυθιάς (26 Νοεμβρίου).
 - Πολιορκία Μπιζανίου (29 Νοεμβρίου 1912 - 19 Φεβρουαρίου 1913).
 - Τελική επίθεση και κατάληψη Μπιζανίου (19-21 Φεβρουαρίου 1913).
 - Είσοδος ελληνικού στρατού στα Γιάννενα (22 Φεβρουαρίου 1913).
 - Απελευθέρωση Κόνιτσας (24 Φεβρουαρίου).
 - Απελευθέρωση Αγίων Σαράντα, Αργυροκάστρου και Δελβίνου (3 Μαρτίου).
 - Κατάληψη Τεπελενίου (4 Μαρτίου).
- Αγώνες στη θάλασσα**
- Κυριαρχία ελληνικού ναυτικού στο Αιγαίο:
 - Απελευθέρωση Λήμνου (8-9 Οκτωβρίου 1912).

Βύθιση τουρκικής κορβέτας «Φετίχ Μπουλέντ» στο λιμάνι Θεσσαλονίκης (18 Οκτωβρίου 1912).

Απελευθέρωση Θάσου και Ίμβρου (18 Οκτωβρίου 1912).

Απελευθέρωση Αγίου Ευστρατίου και Σαμοθράκης (19 Οκτωβρίου).

Απελευθέρωση Ψαρών (22 Οκτωβρίου).

Απελευθέρωση Τενέδου (24 Οκτωβρίου).

Απελευθέρωση Αγίου Όρους (2 Νοεμβρίου).

Απελευθέρωση Ικαρίας (4 Νοεμβρίου).

Απελευθέρωση Λέσβου (8 Νοεμβρίου).

Απελευθέρωση Χίου (12 Νοεμβρίου).

Ναυμαχία Έλλης (3 Δεκεμβρίου 1912).

Ναυμαχία Λήμνου (5 Ιανουαρίου 1913).

Ένωση Σάμου με Ελλάδα (2 Μαρτίου 1913).

Β' ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (Ιούνιος-Ιούλιος 1913)

Νίκες του ελληνικού στρατού κατά των βουλγαρικών δυνάμεων

- Μάχη Κιλκίς-Λαχανά (19-21 Ιουνίου 1913).
- Μάχη Δοϊράνης (23 Ιουνίου).
- Κατάληψη Στρώμνιτσας (26 Ιουνίου).
- Κατάληψη στενών Κρέσνας (8-11 Ιουλίου).
- Μάχη Σιμιτλί (12-13 Ιουλίου).
- Μάχη Άνω Τζουμαγιάς (17 Ιουλίου).

Απελευθέρωση ελληνικών πόλεων Ανατολικής Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης

- Απελευθέρωση Κιλκίς (21 Ιουνίου).
- Απελευθέρωση Καβάλας (26 Ιουνίου).
- Απελευθέρωση Σιδηροκάστρου (28 Ιουνίου).
- Απελευθέρωση Σερρών (28 Ιουνίου το απόγευμα· το πρωί της ίδιας ημέρας οι Βούλγαροι είχαν κάψει ολοσχερώς την πόλη).
- Απελευθέρωση Δράμας (1 Ιουλίου).
- Απελευθέρωση Αλεξανδρούπολης και Ξάνθης (12 Ιουλίου).
- Απελευθέρωση Κομοτηνής (14 Ιουλίου).

επαφές, οι οποίες κατέληξαν την 18η Μαΐου/1η Ιουνίου στην **Ελληνοσερβική Συμμαχία**, συνθήκη φιλίας και αμυντικής συμμαχίας, που έκρινε εν τέλει την έκβαση των διαφορών μεταξύ των συμμάχων του πολέμου κατά της Τουρκίας. Με τη συνθήκη αυτή οι δύο χώρες προσέφεραν την αμοιβαία εγγύηση ότι θα κρατήσουν οριστικά τις εδαφικές τους κτήσεις και ανέλαβαν την υποχρέωση, σε περίπτωση που ένα από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη δεχόταν επίθεση από τρίτη χώρα, να παράσχουν τη βοήθειά τους αμοιβαίως και να μη συνάψουν χωριστή ειρήνη με την επιτιθέμενη χώρα παρά μόνον από κοινού. Η ελληνοσερβική συνθήκη ήταν δεκαετούς ισχύος και μυστική.

Ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος και η Συνθήκη του Βουκουρεστίου. Επεισόδια μεταξύ των Βουλγάρων από το ένα μέρος και των Ελλήνων και των Σέρβων από το άλλο σε δύο κύριες εστίες, στη Νιγρίτα και στη Γευγελή αντιστοίχως, που είχαν προκληθεί από τη βουλγαρική πλευρά, κατέληξαν σε εχθροπραξίες, οι οποίες κορυφώθηκαν τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 1913 και διέψευσαν τις ελπίδες των Βούλγαρων στρατιωτικών. Οι βουλγαρικές δυνάμεις ηττήθηκαν σε όλα τα πεδία των μαχών που διεξήγαγαν εναντίον των ελληνικών και των σερβικών δυνάμεων. Ευθύς μετά την έναρξη των εχθροπραξιών βρήκαν την ευκαιρία η Ρουμανία από τα βόρεια και η Τουρκία από τα ανατολικά να καταλάβουν εδάφη της Βουλγαρίας.

Τη λύση εν τέλει διευκόλυνε η Ρουμανία, όταν η Βουλγαρία έσπευσε να υπογράψει ανακωχή με τη χώρα αυτή, καθώς τα ρουμανικά στρατεύματα βρίσκονταν στα πρόθυρα της βουλγαρικής πρωτεύουσας. Χωρίς την ενεργό συμπαράσταση από τις μεγάλες δυνάμεις, η Βουλγαρία αποδέχτηκε τους όρους των αντιπάλων της, και την 30ή Ιουλίου οι πληρεξούσιοι της Ελλάδας, της Σερβίας, του Μαυροβουνίου, της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας συνήλθαν στο Βουκουρέστι.

Η ομώνυμη Συνθήκη Ειρήνης, που υπογράφηκε στο Βουκουρέστι την 28η Ιουλίου/10η Αυγούστου 1913, κατακύρωσε την Καβάλα και την περιοχή της στην Ελλάδα, στη δε Σερβία και τη Ρουμανία τις περιοχές που είχαν κατακτήσει στον πόλεμο κατά της Βουλγαρίας, ο οποίος έμεινε γνωστός ως Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος. Είχε προηγηθεί της υπογραφής της **Συνθήκης του Βουκουρεστίου** η αναγνώριση –με την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ των πρωθυπουργών της Ελλάδας και της Ρουμανίας– θρησκευτικών και εκπαιδευτικών προνομίων στους **Βλάχους της Ηπείρου και της Μακεδονίας**. Στην επιστολή του προς τον Ρουμάνο ομόλογό του, με ημερομηνία 5 Αυγούστου 1913, ο Έλληνας πρωθυπουργός ανέφερε ότι η Ελλάδα συμφωνούσε να παράσχει αυτονομία στα σχολεία και τις εκκλησίες των Βλάχων της Ηπείρου και της Μακεδονίας και να επιτρέψει τη σύσταση επισκοπής των Βλάχων, να δώσει δε τη δυνατότητα στη ρουμανική κυβέρνηση να επιχορηγήσει αυτά τα εκπαιδευτικά και εκκλησιαστικά ιδρύματα, υπό την επίβλεψη φυσικά της ελληνικής κυβέρνησης. Ήταν μια παραχώρηση της Ελλάδας που κρίθηκε τότε απαραίτητη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υποστήριξη της Ρουμανίας στο ζήτημα της Καβάλας, αλλά η οποία προκάλεσε αργότερα προβλήματα στις ελληνορουμανικές σχέσεις.

Οι Βλάχοι

«Οι Έλληνες, στην καταγωγή και τη συνείδηση, Βλάχοι (γνωστοί και ως Κουτσόβλαχοι και Αρωμούνοι, επίσης κατά περιοχές και ως Αρβανιτόβλαχοι, Καραγκούνοι, Φρασαριώτες κ.λπ.) είναι δίγλωσσοι Έλληνες ποιμένες και κτηνοτρόφοι (Κ. Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Αιτωλοακαρνανίας), που παράλληλα προς τα Ελληνικά μιλούν μια λατινογενή διάλεκτο, τα Βλάχικα ή Κουτσοβλάχικα ή Αρωμουνικά. Η γλωσσική τους συγγένεια (όχι εθνολογική!) με τους Ρουμάνους οφείλεται στο ότι τόσο τα Αρωμουνικά όσο και τα Ρουμανικά ανάγονται σε κοινή γλωσσική πηγή, την Ανατολική ή Βαλκανική Λατινική [...]. Η ονομασία Βλάχοι ανάγεται γλωσσικά στο όνομα γαλατικού φύλου *Volcae* (εκλατινισμένου από τις επιδρομές του σε ρωμαϊοκρατούμενες περιοχές), που οι Γερμανοί ονόμασαν *Valah*, χαρακτηρίζοντας μ' αυτό όλους τους λατινόφωνους υπηκόους του ρωμαϊκού κράτους. Από το γερμανικό *Valah* προήλθαν οι εθνικές ονομασίες Ουαλοί (Βρετανία), Βαλλόνοι (Βέλγιο), Γκωλούα (πβ. ντε Γκωλ) (Γαλλία) και *Valah >vala >Bλάχοι (Βυζάντιο)*».

Γ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα 1998, λήμμα Βλάχοι-Ουαλοί-Βαλλόνοι.

Ερωτήσεις

1. Να αναφέρετε τα εδαφικά κέρδη της Ελλάδας από τους Βαλκανικούς Πολέμους.
2. Ποιες συνέπειες είχαν οι συνθήκες της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης στην πολιτική ζωή της Ελλάδας και στις σχέσεις της Ελλάδας με τη Βουλγαρία;
3. Να περιγράψετε τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε ο ελληνικός στρατός με βάση την επιστολή του έφεδρου ανθυπολοχαγού Δ. Δάρα από το μέτωπο.